

Viņi palika svešinieki: ārzemnieki Vācijā

“Sie blieben Fremde...” — virsraksts acīm patīkami sagatavotai brošūrai uz 90 DIN A4 lapaspusēm mašīnrakstā, kas nule nākusi klajā. Izdevējs ir Oberstufen-Kolleg pie Bīlefeldas universitātes projekta grupa — 20 jauniešu H.G. Pica (Puetz) vadībā. Trīs nedēļās grupa mēģināja iedziļināties bezdzimtenes ārzemnieku likteņos, kuŗi vēl tagad dzīvo Bodelschwingh'schen Anstalten uzturētajā Bekhofā Bīlefeldas tuvumā un vācu valdības 1950.g. ātrumā būvētajā ciematā Am alten Dreisch Bīlefeldas austrumos.

Sākumā brošūra stāsta par Bīlefeldā un tās apkārtnē kara laikā piespiedu darbos savestajiem ārzemniekiem — poļiem, krievitēm, u.c. Tā līdz kara beigām posmam šie nonākuši ap 14.000 ārzemnieku, kuŗi dzīvojuši saspiesti 208 nometnēs jeb pie zemniekiem sliktos darba, uztura un higiēnas apstākļos. Pēc kara šie ļaudis bijuši atkal jānovieto citās nometnēs, nu kā “pārvietotās personas” (DP) kopā ar atlaistajiem krievu kara gūstekņiem, KZ ieslodzītajiem un bēgļiem. Analizēta šo personu kriminālitate (slepkavības, zādzības, melnais tirgus) sevišķi Augustdorfas nometnē,

kur 1945.g. vasarā bijuši 20.000 krievu gūstekņu, bet tiem aizbraucot, rudenī 3.500 poļu. Darba grupa nav atradusi norādes, ka Lielvācijā savestajiem krievu civilistiem pie apģērba bija jānēsā uzšuve “OST” un poļiem — “P”, kas arī bija viens no iemesliem vēlākajai atbēgšanai, kriminālītai.

Skaitļi par latviešiem šai nometnē (Augustdorfā — red.) ar 1947.gadu, kad tur bijuši 1.163 baltieši, kur latviešiem vēlāk bijusi viena pamatskola un ģimnazija, bet poļu skola ar zemu mācību līmeni. Nometni vēl ar 3.600 personām 1950.g. pārņēma Vestfāles sociālmīnistrīja. Kad 1953.g. decembrī māc. Abakuks lūdz vācu baznīcai palīdzību, var saprast, ka nometnē palikuši vairs tikai slimi (daudzi ar TBC), letargijā un bezcerībā esošie. Baznīca tūlīt organizē nometnē dažāda veida darbnīcas terapijai, kur strādājošie saņem uzlabotu uzturu un algu (7 pf par stundu), līdz tad 1958.g., kad barakas jāatstāj, daļa (220) tiek pārvietota nule uzceltajā Bekhofā ar normāliem dzīves apstākļiem, veco ļaužu mītni, darbnīcām. Netik apmierināti ir tie, kuŗi jau 1950.g. saņēma 250 dzīvokļus Am alten Dreisch. Tai laikā

šo geto līdzīgo ārzemnieku rajonu sauca par “Mazo Koreju”, 15% bijuši baltieši (lielākā daļa no tiem strādāja tuvējā britu armijas transporta vienībā). Seko 8 dažādu tautību dzīves stāsti kopš dzimtenes atstāšanas, no tiem 2 latviešu.

Ja ievadā kāds mācītājs varbūt pareizi domā, ka šo cilvēku integrācija vēl ilgs paaudzes, tad diakons Hermanis (Herrmann), kuŗš jau 27 gadus strādā ar šiem cilvēkiem, domā, ka integrācija nobeigusies, un kaut vai tā būtu ābelīte jeb bumbiere loga priekšā, kas veicinājusi palikšanu uz vietas.

Šī darba grupa Ziemeļreinas-Vestfāles valdības izsludinātajā sacensībā par tematu “Mēs, vāci, un mūsu austrumu kaimiņi” ieguvusi pirmo godalgu 350 DM apmērā. Manuprāt par šo sasteigto, nepilnīgo darbu arī vairāk nevar dot. Varbūt mūsu ģimnazisti par savas skolas sākuma nometni veiks no mūsu viedokļa objektīvāku izpēti. Brošūru var iegādāties Oberstufen-Kolleg pie Herr Puetz, vislabāk iepriekš piezvanot (0521) 106-2855. Maksā DM 7.

Ojārs Bušs